

ERGOTERAPIJA ESANT NUDEGIMAMS

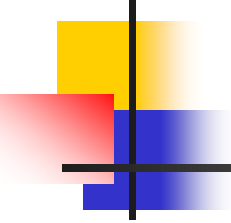
Dr. Jolita Rapolienė
Magistr. Sima Šedvilaitė

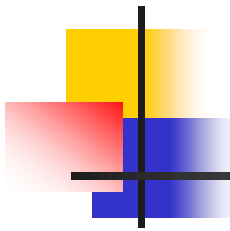

Įvadas

Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis nudegimai užima trečiąją vietą tarp visų traumų. Lietuvoje kasmet nudegimus patiria per 6000 žmonių, apie 2000 iš jų gydomi ligoninėse. Apie 500 patyrusių nudegimus kasmet gydomi specializuotuose centruose. Pusei stacionarizuotų pacientų nustatomas vienos ar abiejų plaštakų nudegimas, o 10-15 % stacionarizuotų nudegimus patyrusiųjų pacientų nustatomas gilus dalies odos storio plaštakų nudegimas.

-
-
- **Nudegimas** – karščio, cheminės medžiagos, elektros srovės ar jonizuojančio spinduliavimo sukeltas epitelio (odos ar gleivinės) ir gilesniųjų audinių sužalojimas.

Pagal histologinių odos sluoksnių pakenkimo gylį, nudegimai skirstomi:

- 1 laipsnis – epidermio nudegimas
- 2 laipsnis – dalies odos storio nudegimas
- 2 A – paviršinis dalies odos storio nudegimas
- 2 B - gilus dalies odos storio nudegimas.
- 3 laipsnis – pilno odos storio nudegimas

Nudegimų tipai:

- Terminiai (liepsna, garais, karštais skysčiais ir metalais)
- Cheminiai (rūgštimi ir šarmais)
- Elektra
- Radiacija

Rankos aktyviai dalyvauja kasdienėje žmogaus veikloje, todėl jos yra labiausiai pažeidžiama žmogaus kūno dalis. Rankos tarnauja žmogui ne tik dirbant, bet ir bendraujant su kitais. Pagrindinė plaštakos funkcija – paimti daiktus, juos išlaikyti, pajusti smulkių daiktų formą, struktūrą, jais naudotis.

Plaštakos funkciją sutrikdo

```
graph TD; A[Plaštakos funkciją sutrikdo] --> B[Trauma]; A --> C[Liga];
```

Trauma

Liga

Trauma

Staiga prarandama funkcija

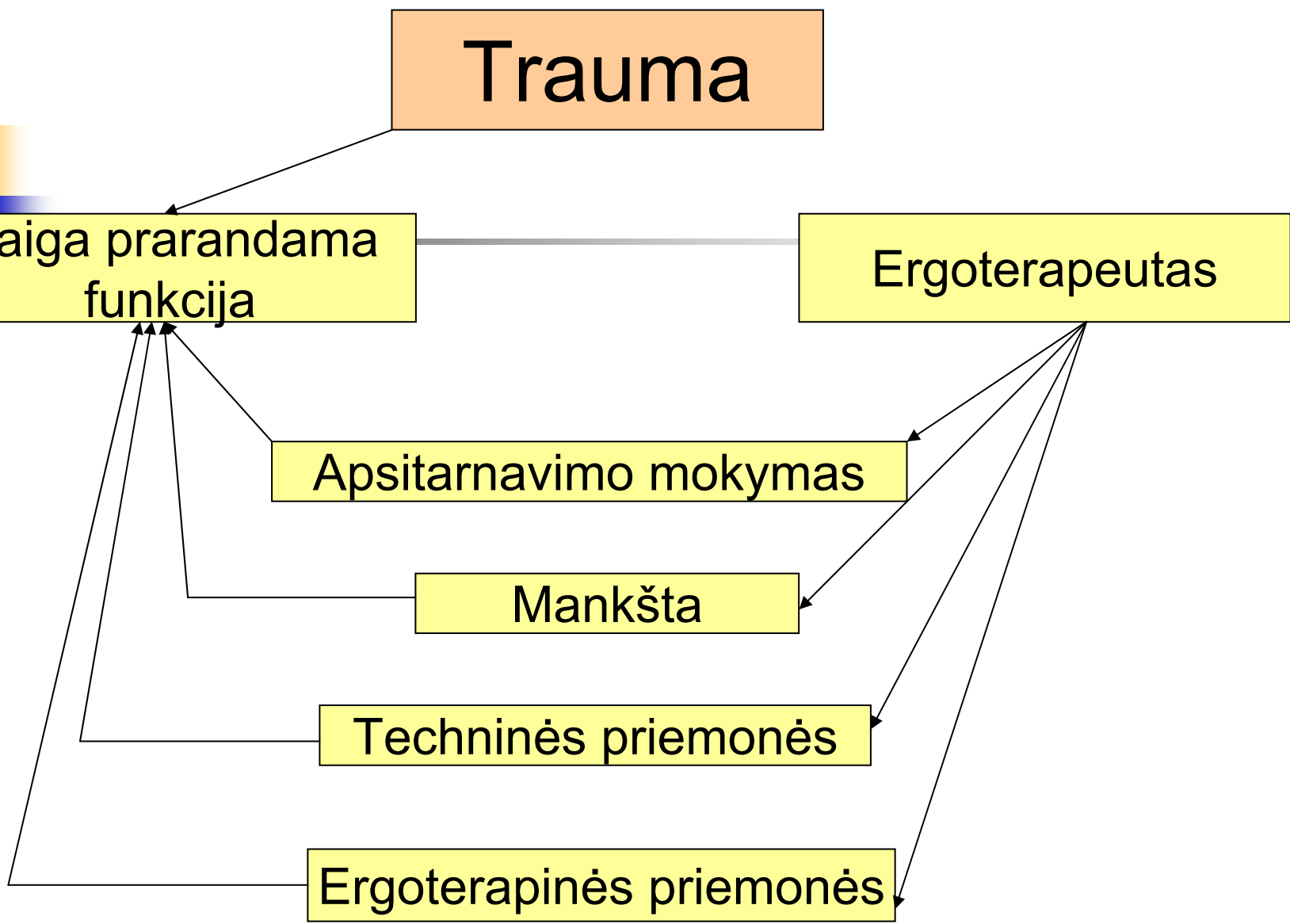
Ergoterapeutas

Apsitarnavimo mokymas

Mankšta

Techninās priemonēs

Ergoterapinās priemonēs

Funkcija prarandama

```
graph TD; A[Funkcija prarandama] --> B[Pilnai (amputacija)]; A --> C[Ne pilnai]; B --> D["Techninės priemonės prarastai funkcijai kompensuoti"]; C --> E[Apsitarnavimo mokymas]; C --> F[Plaštakų mankšta]; C --> G[Techninės priemonės]; C --> H[Ergoterapinės priemonės];
```

Pilnai (amputacija)

Techninės priemonės prarastai funkcijai kompensuoti

Ne pilnai

Apsitarnavimo mokymas

Plaštakų mankšta

Techninės priemonės

Ergoterapinės priemonės

Ergoterapeuto funkcijos:

- Įvertina pacientų savarankiškumą kasdienėje veikloje, darbo bei laisvalaikio įgūdžius.
- Įvertina plaštakos funkciją, raumenų jėgą, deformacijas.
- Įvertina paciento namus bei darbo vietą ir siūlo kaip pakeisti, siekiant pagerinti sąlygas.
- Rekomenduoja ir apmoko pratimų, stiprinančių plaštakos raumenis.

Suteikia pacientams informaciją apie sąnarių apsaugos principus ir pataria kokios veiklos reikėtų vengti.

- Rekomenduoja technines ergoterapijos priemones, gerinančias paciento savarankiškumą kasdienėje veikloje.

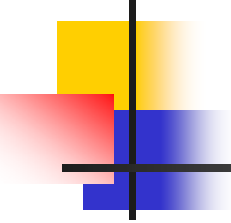

Ergoterapeuto darbo kryptys:

---

1. **Apsitarnavimo įgūdžių atstatymas ir lavinimas.**

Sutrikus judėjimo funkcijai, pacientas turi iš naujo išmokti apsirengti ir nusirengti, nusiprausti, pavalgyti. Ergoterapeutas pataria, kaip galima tai padaryti lengviau, neišeikvojant daug jėgų.

-
-
- **Sutrikusių rankų funkcijų atstatymas.**
Atliekant fizinius pratimus yra stiprinama rankų raumenų jėga, gerinamas sąnarių paslankumas, stimuliuojami jutimai, daug dėmesio skiriama smulkiajai motorikai lavinti.
  - **Koordinacijos, vikrumo lavinimas.**
  - **Specialių įtvarų, techninių ergoterapijos priemonių pritaikymas.**

Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

- Klausimynas

Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

- Dinamometras –
plaštakos raumenų
jėgai įvertinti;

Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

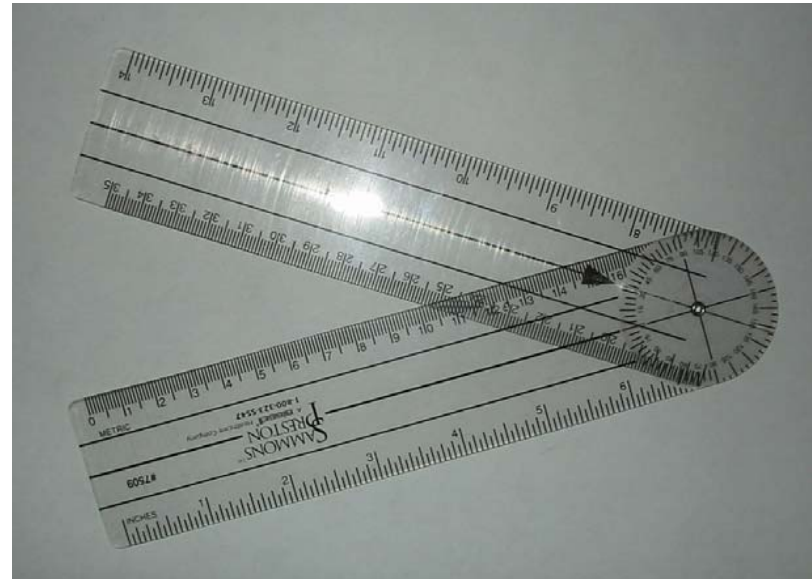
- Manometras –
pirštų jėgai
įvertinti;

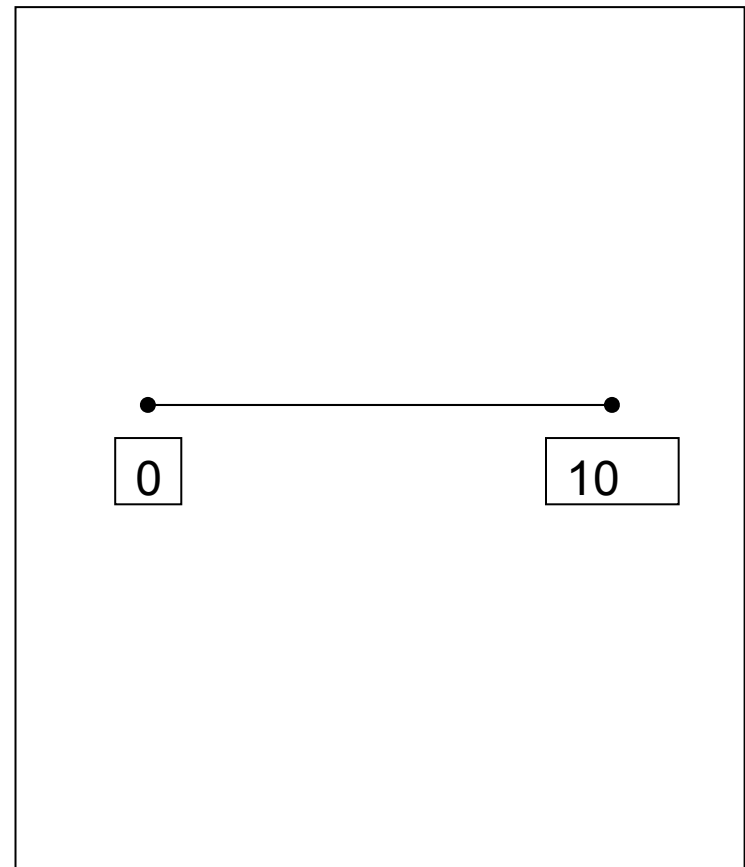
Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

- Goniometras – sąnarių judesių amplitudei įvertinti;

Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

- Skausmo vertinimo skalė;

Sutrikusios plaštakos funkcijos vertinimui naudojama:

- Sustingimo
vertinimo skalė;

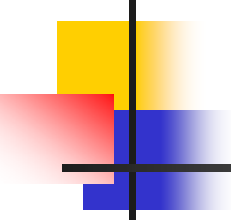

Testai:

- Funkcinio nepriklausomumo testas (FNT) – apsitarnavimo veikloms vertinti;
- ADL – kasdienės veiklos vertinimui;
- MHQ - Mičigano klausimynas apie pacientus, kurie patyrė rankos traumas.

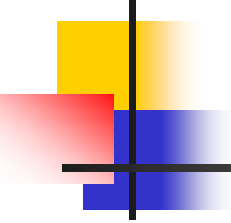
-
-
- MHQ yra specifinis klausimynas, skirtas nustatyti pacientų, patyrusių tam tikrą rankų traumą (nudegimą, reumatoidinį artritą, riešo tunelinį sindromą), sveikatos būseną. MHQ susideda iš 69 klausimų, kurie padalinti į šešias skirtingas skales.

Skalės:

- **Bendra rankos funkcija** (dešinė ir kairė rankos, nuo 5 – 50 balų).
- **Aktyvumas kasdienėje veikloje** (dešinė, kairė, nuo 5 – 50 balų ir abi rankos, nuo 7 – 35 balų).
- **Skausmas** (dešinė ir kairė rankos, nuo 5 – 50 balų).
- **Darbo atlikimas** (abi rankos kartu, nuo 5 – 25 balų).
- **Rankos estetika** (dešinė ir kairė rankos, nuo 4 – 40 balų).
- **Paciento nuomonė apie jo rankos funkciją** (dešinė ir kairė ranka, nuo 6 – 60 balų).

Skalėse 1 balas reiškia aukščiausią įvertinimą, o 5 balai – žemiausią įvertinimą. Kuo daugiau balų surenkama, tuo labiau funkcija sutrikusi.

Problemos, sukeltos rankų nudegimų ir pagrindiniai principai taikomi joms spręsti:

1. Sumažėjusi rankos judesių amplitudė.

Šiai problemai spręsti taikomas atitinkamų
įrankių rankenų pailginimas.

Pvz., pailgintas šluotos kotas.

---

2. Susilpnėjęs griebimas.

Taikomos pastorintos rankenos.

Pvz., pastorinti rašikliai, valgymo įrankiai,
asmens higienos reikmenys

3. Sąnarių deformacijos.

Šiai problemai spręsti taikomos tokios pagalbinės priemonės, kurios neskatintų toliau vystytis deformacijai ir didintų rankos judrumą.

Pvz., padidintos čiaupo rankenos, pritaikomas rakto laikiklis.

4. Sumažėjusi jėga.

Reikia vengti statinės ir ilgai užsitęsusių padėties. Pritaikyti darbo stalo, lovos, kėdės aukštį.

Pvz., lengvi stalo įrankiai, indai.

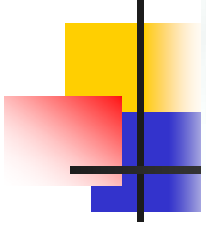
Pacientams patyrusiems rankų nudegimus, rekomenduojamos techninės priemonės

Techninės priemonės yra parenkamos ir pritaikomos pacientams norint apsaugoti sąnarius ir pagerinti jų funkciją.

Voniai

- Laikikliai.
- Neslystantys kilimėliai.
- Asmens higienos priemonės pailgintais, pastorintais, lenktais kotais.

Apsirengimui

- Sagų susegimui.

- Pagalbinė priemonė kojiniams apsimaui.
- Pagalbinė priemonė su ilgu kotu batams apsiauti.

Virtuvėje

- Priemonė viryklės rankenėlėms atsukti.

- Atidarytuvai: elektriniai ar mechaniniai.
- Stalo įrankiai pastorintais kotais.

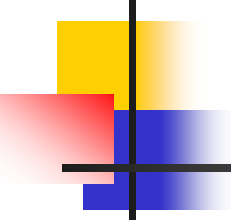
- Peilis ir lentelē, kad pjaunamas maistas neslystu.

Rankos poilsio įtvarai

- Šių įtvarų tikslas – teikti poilsį pažeistiems sąnariams, sumažinti uždegimą ir skausmą.

-
-
- Presoterapija, arba randų gydymas spaudžiančiais drabužiais, naudojama didelius plotus nudegusiųjų reabilitacijai. Ergoterapeutas dažnai matuoja, stebi, nurodo ir tikrina specialiai pasiūtų drabužių dydį. Spaudžiantieji rūbai turi būti dėvimi 23 valandas per parą, kad būtų adekvatus odos spaudimas.

Kompresině pirštine

Ačiū už dėmesį
